

سەرکى ئىنجومەنى شورای ھەرمى کوردستان و ئامى دادگای فیدراى داتا تەو

سەرکى ئىنجومەنى شورای ھەرمى کوردستان بىارکەنى دادگای فیدراى سەبارەت بى کەتای پەکەتەکان
لە پەرلەمانى کوردستان بى سەرپەچیکردنى دەرستور و سەف دەرکات.

ئەمە ئىنجەشمە، دادوەر سەردار یاسین، سەرکى ئىنجومەنى شورای ھەرمى کوردستان لە
ھاگەیندراوەکدا نا ئازایى دەر بىارکەنى دادگای فیدراى سەبارەت بى ھەوێشانەندەوێ کەتای
پەکەتەکان دەرە.

سەرکى ئىنجومەنى شورای ھەرمى دەرە: ”ئەم ئاراستەییى دادگای ئیتىحادى با بەدەرچوون لە دەرستور
و یاساکان وای لە دەرکات بەرە دەر سەبارەتە ل سەرووی دەر سەبارەتەکان، ئەمەش دەرەتە ما یە چەندین
لەکەوتە نەخوازراو چ لە لایەنى یاسایى بەت یان لە لایەنى سیاسى یان کەمەتە یە.”

دەرە ھاگەیندراو سەرکى ئىنجومەنى شورای ھەرمى کوردستان - عێراق

لە سەنگی هەستکردن بۆ پرێسپارێتی مەژووێ و یاسایی بۆ رامبەر بۆ ئاراستە نوێی دادگای ئیتیحادی بە ئای عێراقی لە بۆیارێکانی ئێمە دوا یی پێدا لە خەڵکی گرتوو دەرباری ئێو دعوایانی دژ بۆ هەرێمی کوردستان بۆرزکراونەتوو، کە چەندین سەرپێچی لە خەڵکی گرتوو بە دەرێ دەرستورید بۆوێکان و بنەما یاسایی چۆسپاوێکان، هەروەها لە وێانگە بۆوێنمان بە سیستمی فیدرالی لە عێراق، ئێمە لە ئێنجۆمەنی شوێ هەرێمی کوردستان - عێراق، گەڕنگترین تەبیینی یاسایی کێمان دەرباری ئێو سەرپێچیان بە ئای گشتی دەرێنەتوو:

1- دادگای ئیتیحادی بە خەڵکی خستەتە شوێنی دەرێی یاسادانان، بۆ جێرێک لە حوکمی دعوای ژمار (83) و هەردوو بۆخراوێکە (131) و (185) / ئیتیحادی 2023، چەندین دەرێ یاسایی تەشریع کردوو لە بۆندێکانی (دووێم) و (سێێم) و (چوارێم) و (پێنجێم) حوکمی ئامازێپێکراودا، ئێویش دوا ئێوێ بۆ یاریداو بە نادەرستوری بۆوێ هەندێک مەدە و بۆگە یاسای هەبۆاردنی پەرلێمانی کوردستان - عێراق ژمار (1) ی سێ 1992 ی هەموارکراو. ئێمەش پێشێلکردنێکی بۆوێ بە مەدە (93) ی دەرستوری عێراقی سێ (2005)، بۆتەبێت بۆندی (پێکێم) ی، کە تیا دا کار دادگای ئیتیحادی بە کورتکراوێتوو سەر پێداکەردنی تاییبێتکاری چاودەرێیکردنی مەودای دەرستوری بۆوێ یاسا و پێوێ بۆرکارێکان. بۆ هەنا نێکایێ دەرێ یاسایی لە بۆیاری دادگای ئیتیحادی بە دەرستوێردان لە تاییبێتکاریێکانی دەرێی یاسادانان و سەرپێچییێکی بۆوێ بە مەدە (47) ی دەرستور کە دەرێ کردوو لە سەر ئێوێ هەر دەرێ تێک پێدا تاییبێتکاریێکانی خەڵکی دەرێ لێ سەر بنەمای جیاکردنێوێ دەرێ تێکان.

2- پابێند نەبۆونی دادگای ئیتیحادی بە عێریزێ دعوای داواکار، بۆ جێرێک داواکاری دعوای ژمار (83) ی ئامازێپێکراو، داوای هەوێشاندنێوێ یازد کورسیێکێ (کورسیێکانی کێتا) ی نێکردوو، بۆکو داوای دۆبار دابێشکردنێوێ کورسیێکانی پەرلێمانی کوردستانی کردوو بۆ سەر پارێزگێکانی هەرێم بۆگۆرێ پێوێ ژمارێ دانیشتووان، کەچی دادگای ئیتیحادی بە بۆندی (پێکێم) ی حوکمێکێدا بۆ یاریداو بە نادەرستوری بۆوێ دەرستوێوێ (یازد) لە مەدە یێکێم یاسای هەبۆاردنی پەرلێمانی کوردستان ی هەموارکراو، ئێمەش داواکار لە عێریزێ دعوای داوای نێکردبوو، بۆم پێشێش ئێمە دەرێ پێشێلکردنێکی بۆوێ بنەمایێ لە یاسا و لە دادگای پێدا چۆسپاوێ کە دەرێ: دعوای چۆرچۆوێ عێریزێکێدا سنووردار، و نەبێت حوکم بکەرێ بە زیاتر لێوێ داواکار داوای دەرێ.

3- لە دعوای ژمار (83) ی ئامازێپێکراو دیار کە کێسانی داوای کراو بریتین لە:

- سەرلەككى پەرلەمانى كوردستان.

- سەرلەككى ھەرلەمى كوردستان.

- سەرلەككى ھۆكۈمەتنى ھەرلەمى كوردستان.

دادگەلى ئىتىھادى باھا لى بىندى (ھەشتەم)ى ھۆكۈمى دىعواى ئامازپەكراو بىيارىداو بى رەتكەرنەلەلى دىعوا بىرامبەر ھەردوو داوالەكراو سەرلەككى ھەرلەمى كوردستان و سەرلەككى ھۆكۈمەتنى ھەرلەمى كوردستان لىبەر ئاراستەنەبىوونى نەپارى (عدم توجه الخصوم). بىمەش نەپارى (الخصوم) كورتكرايەلە سەرلەككى پەرلەمانى كوردستان، بىھام دادگەلى ئىتىھادى باھا بىئاگايە لىوۈلى بىبەپارى ژمارە (233) و يەكخراۋەكانى (239) و (248) و (253)/ئىتىھادى/2022 لى 30/5/2023 ھۆكۈمى داۋە بى نادەستورى بىوونى ياساى بىردەۋامبىوونى خولى پەنجەمى پەرلەمانى كوردستان - عەراق ژمارە (12)ى ساۋى 2022، بىم پەپەش سەرلەككى پەرلەمانى كوردستان و سەرلەم ئىندامەكانى لىبەنەتدا بىوونى ياسا بىيان نەماۋە، لى كا تەكدا ماددەلى (4)ى ياساى دادبىنى مەدەنىي ژمارە (83)ى ساۋى 1969ى ھەموارەكراو مەرجى دانائە بىوۈلى پەپەش داوالەكراو نەپار بىت. بىگولەرى ئىم ماددەلى پەپەش بوۈ دىعواكە رەت بىكەرنەلە لىبەر نادروستى مامەكەرنە لىگە سەرلەككى پەرلەمانى كوردستان و لى نەپارىكە چۈنكە لىكا تى بىرەكەرنەلەلى دىعواكە بىوونى ياسا بى نەماۋە.

4- سەرپەچىكەرنە دادگەلى ئىتىھادى باھا بى رەسا ياسا بى رەكارىيەكان، كا تەك لى دىعواى ژمارە (233) و يەكخراۋەكانى (239) و (248) و (253)/ئىتىھادى/2022، بىيارىداۋە بى قەبۇلكەرنە نووسراۋى لادانى ھەردوو بىكار (د. وعدى سەلمان مەزورى) و فەرمەنەرى مەفەروەر (شەرمەن خەزىر بىھەت)، ھا توۈ لى پەرلەمانى كوردستان بى ژمارە (1369) لى كەكەۈتى 23/5/2023 و ھەۋەشەندەلەلى تەخۈيلەكەرنە ئامادەبىوونىيان لىدادبىنەكەرنە لىبەردەم دادگەلى ئىتىھادى لى دىعواى ئامازپەكراودا. كەچى دادگەلى ئىتىھادى باھا لىبەگەلى ژمارە (1)ى ھۆكۈمى ئامازپەكراۋىدا بىيارىداۋە بى نادەستورى بىوونى ياساى بىردەۋامبىوونى خولى پەنجەمى پەرلەمانى كوردستان - عەراق ژمارە (12)ى ساۋى 2022، بىم ھۆكەمەش سەرلەككى پەرلەمانى كوردستان دىسەلە تى لادانى ھەردوو بىركارى ئامازپەكراۋى نامەنەت.

5- دادگەلى ئىتىھادى باھا لى ھەندەك لى بىيارەكانى كەۈتەنە ھاۋەزى بوۈن، كا تەك لى دىعواى ژمارە (83)ى ئامازپەكراودا، بىيارىداۋە بى ھەۋەشەندەلەلى كورسى (كەتا)كان پەپەش بىوونى ئىم كورسىيانە بى پەكەنەكان لى ياساى پەرلەمانى كوردستان - عەراق ى ھەموارەكراو پەشەكەرنە بى ماددەلى (16)ى دىستور كە دىقە كەروۈۈ لىسەر ئىوۈلى ھاۋەرەفەتە مەفەكى پارەزراۋە بى سەرلەم عەرافىيەكان، و

دووکت گرتن-بیری ریکاری پوویست ب هاتن-دی لئئست دگرت. بام گډر ب ووردی سیری ئم مادد-ی بکین بمان د-رد-ک-وت ک پدانی کورسی (ک-تا) ب پکها ت-کان ئم هاود-رف-تی د-ست-ب-ر د-کات، و ب-اسا کردنی ئم کورسیا ن-ی (ک-تا) ب پکها ت-کان و چ-سپا ندنیان ب-یان ر-کار-کی پوویست ل-س-ر دوکت بیگر-ن-ب-ر ب ب-رج-ست-کردنی هاود-رف-تی، ب-تایب-ت ل-کات ی پیا د-کردنی سیست-می فر-بازن-ی ه-ب-زاردن ل-گ-ی دای-شکردنی ه-ر-م ب چ-ند ناوچ-ی-کی ه-ب-زاردنی جیاواز، ب-ج-ر-ک د-نگی پکها ت-کان ب-س-ر ئم ناوچا ن- دای-ش د-ب-ت و ل-وان-ی-ی ه-چ کورسی-ک ب-د-ست ن-ه-نن، ک-وان-ت دادگ-ی ئیتیحادی با-ا ک-ت-ک ب-یاریداو ب ه-و-شاندن-و-ی کورسی-ک-انی (ک-تا) کان ل- ه-مان ب-یاردا ب-یاریداو ب دای-شکردنی ه-ر-می کوردستان ب چ-ند ناوچ-ی-ک ک-متر ن-ب-ت ل- چوار ناوچ-ی ه-ب-زاردن، ئ-م-ش ل-کات ی پیا د-کردنیدا د-ب-ت مای-ی د-ست-ب-ر ن-یوونی هاود-رف-تی د-قنوو-سکراو ل- مادد (16) ی د-ستور، ئ-م-ش هاودژی د-نو-ن-ی ل- ه-و-ستی دادگ-ی ئیتیحادی با-ا، ه-ر ب- زانین یاسای ه-ب-زاردن-ک-انی ئ-نجوم-نی نو-ن-ران و ئ-نجوم-ن-ک-انی پار-زگ و ق-زاکان ی ع-راقی ژمار (12) ی سا ی 2018 ی ب-رکار، ب-پ-ی دوا یین ه-موارکردنی، د-قی کردوو ل-س-ر ب-ن-مای ک-تا و پدانی کورسی ب ژمار-ی-ک ل- پکها ت-کان (مادد 15) ه-موارکراو ب-پ-ی مادد 9 ی یاسای ه-مواری س-ی-می ژمار 4 ی سا ی 2023).

6- و-رای ئ-ما ن-ی س-ر-و، خودی پکها ت-ی دادگ-ی ئیتیحادی با-ا ناک-ک ل-گ-ی د-قی ب-ندی (دوو-م) ی مادد (92) ی د-ستوری ع-راقی سا ی 2005، چونک ب-پ-ی ئ-م ب-ند دادگ-ی ئیتیحادی با-ا ل- ژمار-ی-ک دادو-ر و شار-زایانی فیهی ئیسلامی و یاسا ناسان پ-ک-ت، ه-رو-ها ئ-و یاسای-ی ژمار-یان و ش-وازی د-ستنیشانکردنیان و کاری دادگ-ی ک-د-خات پوویست ب ز-رین-ی دوو ل-س-ر سا ی ئ-ندامانی ئ-نجوم-نی نو-ن-ران ت-شریع بکرت، ب-ی-ئ-و دادگ-ی-ی چاود-ریکردنی د-ستوری بوونی یاساکان ل- و-ا تدا لئ-ست دگرت، پوویست، پ-ش ه-ر لای-ن-کی دیک، پا ب-ند ب-ت ب مادد و ب-ند-کانی د-ستور، ب-تایب-ت ئ-گ-ر با ب-ن-ک پ-یو-ست ب-ت ب پکها ن-انی ئ-م دادگ-ی و چ-نی-تی کارکردنی، چونک ه-چ و-ا نیی- دادگ-ی ئیتیحادی با-ا حوکم بدات ب ناد-ستوری یاساکان ک-چی خودی خ-ی ل- ووی پکها ت- و کارکردن و یاسای ئ-سناک-ی و-کی-ک ن-ب-ن ل-گ-ی د-ستور.

دیار ئ-م ئاراستن-ی-ی دادگ-ی ئیتیحادی با-ا ب-د-رچوون ل- د-ستور و یاساکان وای ل-د-کات ب-ت- د-س-ا ت-ک ل-س-رووی د-س-ا ت-کان، ئ-م-ش د-ب-ت مای-ی چ-ندین ل-ک-وت-ی ن-خوازراو چ ل- لای-نی یاسای ب-ت یان ل-لای-نی سیاسی یان ک-م-ا ی-تی. ب-ج-ر-ک ل-م دوا ییا ن-دا س-ر-تای ئ-م ل-ک-وت-ن ن-خوازراوان- د-رک-وت ک-ت-ک حزب و لای-ن- نو-ن-ر-ک-انی گ-رنگ-ترین پکها ت-کانی ه-ر-می کوردستان (تورکمان و ناشوری و سریان و کلدان) با یا ن-گ-یا ن-د ب-شدار ی ناک-ن ل-و ه-ب-زاردن-ی ب-یاردراو ل-

10/6/2024 ئىنجام بىرلەش، ئىمىش دىيىتى ما يى دىرستىوونى كىشىسى سىياسى لى واقىعى ھەرقىمى كوردستان،
چونكى ئىو پىرلەشما نى لىدوئى ھەبىزاردنى ئاماز پىكراودا پىكدەھىنرەت نوۋىنەرى پىكھەتەكان لىخە
ناگىرەت. بىيە دىيەت دادگەلى ئىتىھادى با ھا پا بىند بىت بى دىستور و پىيادەلى تايبەتكارىيەكانى بىكات
بىو شىوۋىيەلى لى دىستوردا ھا توو و پىشەلى تايبەتكارى دىسەھا تەكانى دىكە نەكات.

دادوۋىر

دكتەر سەردار ياسىن > ھەمەد ئىمىن

سەركەكى ئىنجومەنى شورائى ھەرقىمى كوردستان - ەراق